

Vuxenutbildning

Sammanfattning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 19 motionsyrkanden om vuxenutbildning från den allmänna motionstiden 2014/15.

Motionsyrkandena handlar bl.a. om yrkeshögskolan, eftergymnasial utbildning för särskoleelever och validering.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående beredning och myndighetsuppdrag samt vidtagna åtgärder.

I betänkandet finns två reservationer (M, C, FP och KD) och ett särskilt yttrande (S, MP och V).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Övergripande om vuxenutbildning	6
Särskilt om yrkeshögskolan.....	10
Särskilda utbildningar inom yrkeshögskolan.....	14
Eftergymnasial utbildning för särskoleelever	15
Validering	18
Reservationer	22
1. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 2 (C)	22
2. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever, punkt 4 (M, C, FP, KD).....	22
Särskilt yttrande	24
Särskilt yttrande om betänkandet Vuxenutbildning (S,MP,V)	24
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande om vuxenutbildning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:810 av Anders Åkesson och Lena Ek (C),

2014/15:1197 av Jennie Nilsson (S),

2014/15:2065 av Adnan Dibrani m.fl. (S),

2014/15:2160 av Berit Högman m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2014/15:2260 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3.

2. Särskilt om yrkeshögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1146 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 17,

2014/15:2565 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 13 och

2014/15:2823 av Suzanne Svensson m.fl. (S).

Reservation 1 (C)

3. Särskilda utbildningar inom yrkeshögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:796 av Emma Carlsson Löfdahl (FP),

2014/15:946 av Krister Örnfjäder (S),

2014/15:1125 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2014/15:1512 av Anna Hagwall (SD) yrkande 3.

4. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever

Riksdagen avslår motion

2014/15:549 av Per Lodenius (C).

Reservation 2 (M, C, FP, KD)

5. Validering

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:373 av Lotta Finstorp (M),

2014/15:2059 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) och

2014/15:2425 av Robert Halef (KD) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 26 mars 2015

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Carina Herrstedt (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Kristina Yngwe (C) och Roger Haddad (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 19 motionsyrkanden om vuxenutbildning från den allmänna motionstiden 2014/15.

Motionsyrkandena handlar bl.a. om yrkeshögskolan, eftergymnasial utbildning för särskoleelever och validering.

Utskottets överväganden

Övergripande om vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande frågor om vuxenutbildning och om ökat regionalt inflytande över kompetensförsörjningen.

Motionerna

Behovet av vuxenutbildning

I motion 2014/15:1197 av Jennie Nilsson (S) framhålls behovet av vuxenutbildning. Alla måste enligt motionären få möjlighet till livslångt lärande. Inte minst ställer dagens arbetsliv krav på vidareutbildning.

Motion 2014/15:2065 av Adnan Dibrani m.fl. (S) handlar om utbildningens betydelse för framtidens jobb i Västsverige. Det livslånga lärandet blir allt viktigare för att kunna bibehålla och utveckla den svenska välfärden. Det är enligt motionärerna viktigt att Västsveriges ungdomar ser möjlighet att välja utbildningar som motsvarar arbetsmarknadens framtida behov. Västsverige behöver bl.a. utbildningar som täcker såväl dagens som framtidens behov.

I motion 2014/15:2160 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 1 understryks utbildningens betydelse för framtidens jobb i Värmland. Dagens och framtidens arbetsliv ställer allt högre krav på arbetskraftens utbildningsnivå. Möjligheterna till vuxenutbildning måste enligt motionärerna bli fler. Utbildning är också enligt yrkande 2 viktigt för att bryta traditionella könsmönster. Särskilt vid vuxnas lärande kan detta enligt motionärerna vara oerhört viktigt.

Enligt motion 2014/15:2260 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3 bör behovet av utbildningsinsatser för en växande Stockholmsregion beaktas. En god kompetensförsörjning bygger enligt motionärerna på effektiva matchningsprocesser, tillvaratagande av alla arbetstagares kompetenser på arbetsmarknaden och breda investeringar i utbildning.

Ökat regionalt inflytande över kompetensförsörjningen

I motion 2014/15:810 av Anders Åkesson och Lena Ek (båda C) anförs att ett system med regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning bör utvecklas. Det kan handla om resurser som i dag fördelas genom Arbetsförmedlingen, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet och universitet och högskolor. I dag styrs huvuddelen av resurserna för kompetensförsörjning från nationell nivå med beslutsformer där den regionala nivåns möjligheter till inflytande är begränsade. Sedan 2010 har regionala kompetensplattformar etablerats som i

flera fall på ett framgångsrikt sätt har utvecklat ett omfattande regionalt samarbete. För att inte samhällets resurser ska suboptimeras finns det enligt motionärerna goda skäl att stärka den regionala samordnande nivån och ge den ett reellt inflytande över hur resurserna för kompetensförsörjning används.

Bakgrund och gällande rätt

Behovet av vuxenutbildning

Den offentligt finansierade vuxenutbildningen består framför allt av kommunal vuxenutbildning (komvux), särskild utbildning för vuxna (särvox), utbildning i svenska för invandrare (sfi), utbildning inom yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar (som startar hösten 2015 och ersätter kompletterande utbildningar) och folkbildningen.

De mål som riksdagen har slagit fast för vuxnas lärande är att alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

I skollagen (2010:800) anges att målet för de skolformer som ingår i kommunernas vuxenutbildning är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. För kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna gäller också att de som fått minst utbildning ska prioriteras.

De mål som riksdagen har slagit fast för yrkeshögskolan framgår av lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och innebär att det inom yrkeshögskolan ska säkerställas att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd fördelas effektivt, att utbildningarna håller hög kvalitet och att behovet inom smala yrkesområden av eftergymnasiala yrkesutbildningar, som avses leda till förvärvsarbete för de studerande eller till en ny nivå inom deras yrke, tillgodoses.

Ökat regionalt inflytande över kompetensförsörjningen

I december 2009 gav den förra regeringen regionala självstyrelseorgan och samverkansorgan eller länsstyrelser i uppdrag att etablera kompetensplattformar för samverkan inom kompetensförsörjning och utbildningsplanering på kort och lång sikt. Det övergripande syftet med kompetensplattformarna är att stärka förutsättningarna för en god kompetensförsörjning, bidra till en hållbar nationell och regional tillväxt, öka kunskaperna om regionernas behov, förmedla kunskap mellan regional och nationell nivå och bygga strukturer.

Av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 19) framgår att Tillväxtverket har i uppdrag att under perioden 2013–2016 förstärka och vida-

reutveckla de regionala kompetensplattformarna för att säkra kompetensförsörjningen till näringslivet och den offentliga sektorn i hela landet på kort och lång sikt. Inom ramen för programmet för regionala kompetensplattformar har Tillväxtverket utlyst en första ansökningsomgång där de regionalt tillväxtansvariga med ansvar för kompetensplattformar har möjlighet att söka projektmedel för att kunna förstärka och vidareutveckla sitt arbete inom de regionala kompetensplattformarna. Utgångspunkten är att få fram kvalitativa projekt inom de olika insatsområdena, som kommer att utgöra konkreta, goda exempel inom kompetensförsörjningsområdet. Uppdraget ska genomföras i dialog med Näringsdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Utbildningsdepartementet och ska redovisas årligen samt slutredovisas senast den 31 mars 2017.

Vidare framgår av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 19) bl.a. att regeringen anser att ett framgångsrikt kompetensförsörjningsarbete på regional nivå är centralt för att ta till vara hela landets tillväxtpotential och skapa fler jobb. De regionala kompetensplattformarna har enligt regeringen möjlighet att utvecklas till att fylla en central roll i detta arbete. Alla län bedriver ett utvecklingsarbete inom ramen för sina kompetensplattformar. Behovet av regionalt kompetensförsörjningsarbete är fortsatt stort, och det är enligt regeringen viktigt att verksamheten fortsätter att utvecklas. Regeringen anser att arbetet med regionala kompetensplattformar är ett långsiktigt arbete och att det är viktigt att plattformarna får fortsätta att utvecklas utifrån de olika förutsättningar som finns och de prioriteringar som görs i respektive län. Nationella myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet kommer enligt regeringen även fortsättningsvis att spela en viktig roll för att arbetet som pågår på regional nivå ska bli framgångsrikt.

Av Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning 2014 framgår bl.a. följande om myndighetens samverkan. Myndigheten för yrkeshögskolan ingår i flera myndighetsgrupper som leds av Tillväxtverket och är en av de särskilt utpekade aktörerna på nationell nivå som har ansvar och uppgifter inom den regionala tillväxtpolitiken. Kompetensförsörjning är ett av de prioriterade områdena i den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft. Bland annat deltar myndigheten i en grupp där företrädare för Näringsdepartementet och andra myndigheter samlas för att diskutera möjliga vägar för att bidra i det regionala tillväxtarbetet.

När det gäller specifikt kompetensförsörjningsfrågor medverkar myndigheten även i ett annat nätverk som samordnas av Tillväxtverket. I det nätverket deltar nationella myndigheter, departement och regionalt ansvariga för kompetensförsörjningsfrågor. Syftet är att myndigheterna tillsammans med berörda departement och ansvariga för regionala kompetensplattformar ska identifiera gemensamma frågeställningar som är angelägna för Sveriges och regionernas kompetensförsörjning. De myndigheter som ingår i gruppen är Arbetsförmedlingen, Svenska ESF-rådet, Statistiska centralbyrån, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Tillväxtanalys, Folkbildningsrådet, Universitets- och högskolerådet samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor samt Arbetsmarknads-, Utbildnings- och Näringsdepartementen.

Av Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev för 2015 framgår bl.a. att myndigheten ska samverka med andra berörda myndigheter när det gäller uppdrag som syftar till att effektivisera statens samlade åtgärder för kompetensförsörjning på arbetsmarknaden. Myndigheten ska samverka i den utsträckning som myndighetens ansvars- och kompetensområde berörs.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att den offentligt finansierade vuxenutbildningen är en av hörnstenarna i det svenska utbildningssystemet. Vuxenutbildningen ska även i fortsättningen ge den enskilde möjligheten att komplettera sin grundutbildning, skola om sig och skaffa sig en ny yrkesutbildning, bli behörig till högskolan eller studera för sin personliga eller yrkesmässiga utveckling.

Vuxenutbildningen har också en central roll i det livslånga lärandet. I dagens kunskapssamhälle är det livslånga lärandet en nödvändighet för alla människor. Det är också viktigt för att tillgodose arbetsmarknadens behov av kvalificerad yrkeskompetens. Utskottet håller således med motionärerna om vuxenutbildningens och det livslånga lärandets betydelse.

Utskottet vill vidare anföra att Sverige är en konkurrensutsatt ekonomi där individernas möjligheter att få jobb och människors omställningsförmåga avgörs av deras utbildning och kompetens. Utbildnings- och kunskapslyftsfrågorna är avgörande för enskilda individers ställning på arbetsmarknaden och för samhällets välbefinnande. Utskottet delar regeringens uppfattning som den framfördes i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1, utg.omr. 16 s. 176) att ambitionerna inom vuxenutbildningsområdet bör öka. För att ett livslångt lärande ska vara en realitet krävs enligt utskottet framtida satsningar inom vuxenutbildningen.

När det gäller frågan om regionalt inflytande över kompetensförsörjningen som lyfts i motion 2014/15:810 (C) ser utskottet, i likhet med motionärerna, positivt på den omfattande regionala samverkan som finns, bl.a. de regionala kompetensplattformarna.

Behovet av regionalt kompetensförsörjningsarbete är fortsatt stort, och det är enligt utskottet viktigt att verksamheten fortsätter att utvecklas. Utskottet anser att det är angeläget att samverka mellan arbetsmarknads- och utbildningspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken ytterligare stärks för att gemensamt bidra till insatser för en bättre matchning på arbetsmarknaden.

Vidare vill utskottet framhålla att berörda myndigheter, t.ex. Myndigheten för yrkeshögskolan, bedriver en omfattande samverkan.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det pågår ett omfattande arbete när det handlar om regional och nationell samverkan om kompetensförsörjningen. Utskottet avser att följa hur samverkan mellan de berörda myndigheterna och de regionala kompetensplattformarna utvecklas. Utskottet anser emellertid inte att det för närvarande behövs fler åtgärder för ett ökat regionalt inflytande över kompetensförsörjningen.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2014/15:810 (C), 2014/15:1197 (S), 2014/15:2065 (S), 2014/15:2160 (S) yrkandena 1 och 2 och 2014/15:2260 (S) yrkande 3.

Särskilt om yrkeshögskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om yrkeshögskolan.
Jämför reservation 1 (C).

Motionerna

I motion 2014/15:1146 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S) anføres att regeringen behöver överväga om det krävs en översyn av yrkeshögskoleverksamheten – en översyn som handlar om resurser, tillståndstider, kvalitet, utvärdering, samspel med branschorganisationer samt resultatuppföljning i form av anställningsbarhet.

I motion 2014/15:2823 av Suzanne Svensson m.fl. (S) understryks behovet av fler platser inom yrkeshögskoleutbildningen. Bland annat ska vuxenutbildningen enligt motionärerna inte enbart ses som ett sätt att möta de utmaningar vi ställs inför i dag utan också i ett framtidsperspektiv, vilket innebär en beredskap för kommande utmaningar i samhälls- och arbetslivet.

I partimotion 2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13 anføres att landets yrkeshögskoleutbildningar ska fortsätta att utvecklas. Yrkeshögskolorna är enligt motionärerna goda exempel på utbildningar som utvecklats i samverkan med näringslivet. Det regionala inflytandet över yrkeshögskoleutbildningarna bör dock förstärkas. Motionärerna anser att yrkeshögskoleutbildningarna bör byggas ut ytterligare och att det ska bli lättare att ansöka om och bli beviljad möjlighet att bedriva yrkeshögskoleutbildning. Motionärerna anser också att en ökad flexibilitet i fråga om längden på yrkeshögskoleutbildningarna är viktig, både ur studenternas och arbetsgivarnas perspektiv. Allt detta gör enligt motionärerna sammantaget att en översyn av regelverket för yrkeshögskolorna är nödvändig.

Också i motion 2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 17 framförs detta, bl.a. att landets yrkeshögskoleutbildningar ska fortsätta att utvecklas.

Bakgrund och gällande rätt

Yrkeshögskolan

Eftergymnasiala yrkesutbildningar som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) regleras inom ett och samma ramverk benämnt yrkeshögskolan. Bestämmelser om yrkeshögskolan finns främst i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Utbildningarna inom yrkeshögskolan präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring och ska svara mot arbetsmarknadens behov. Utbildningarna kännetecknas framför allt av att de har ett nära samarbete med arbetslivet, som deltar direkt i utformningen av utbildningarna och finansierar den arbetsplatsförlagda utbildningsdelen, lärande i arbete (LIA). Utbildningarna kan anordnas av universitet eller högskolor, kommuner, landsting och enskilda utbildningsanordnare. En anordnare ska efter ansökan hos Myndigheten för yrkeshögskolan kunna få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen. Hela eller delar av utbildningen kan även anordnas som uppdragsutbildning.

Utbildningarna är oftast tvååriga, men kortare och längre utbildningar förekommer. En utbildning om minst ett år kan leda fram till en yrkeshögskoleexamen och en utbildning om minst två år till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Utbildningarna vänder sig till dem som genomgått gymnasial utbildning men även till dem som har en yrkesbakgrund. Studier inom yrkeshögskolan berättigar i likhet med studier inom högskolan till studiemedel under hela studietiden.

Yrkeshögskolans mål är att utbildningarna inom yrkeshögskolan ska svara mot behovet av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning i arbetslivet eller medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom smala yrkesområden som är av betydelse för individen och samhället. Andelen examinerade i yrkeshögskolan som arbetar inom det område som deras yrkeshögskoleutbildning avser ska öka.

Av Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev för 2015 framgår att myndigheten ska åiterrapportera enligt följande. Myndigheten ska när det gäller yrkeshögskolan bl.a. redovisa

- vidtagna åtgärder för att målen enligt ovan ska uppnås och en bedömning av i vilken grad de har uppnåtts
- vilka insatser myndigheten genomfört och vilka initiativ myndigheten tagit för att öka matchningen och träffsäkerheten när det gäller yrkeshögskoleutbildningarna och arbetsmarknadens behov
- vidtagna åtgärder för att tillgodose nationella behov av kvalificerad arbetskraft som endast avser enstaka yrkeshögskoleutbildningar
- utbetalat statligt stöd för utbildningar som betraktas som innovativa och där behovet av kvalificerad arbetskraft bedöms uppstå på längre sikt.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan är förvaltningsmyndighet för yrkeshögskolan. Myndigheten har i uppgift att bl.a. besluta vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan och bevilja statsbidrag till utbildningsanordnarna. Myndigheten har också i uppgift att utöva tillsyn och granska utbildningarnas kvalitet och resultat (jämför förordningen [2011:1162] med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan). Myndigheten ansvarar även för att samordna och stödja en nationell struktur för validering (se nedan).

Resultat

Av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16) och av utbildningsutskottets budgetbetänkande (bet. 2014/15:UbU1 s. 63 f.) framgår följande om yrkeshögskolans resultat. Yrkeshögskolans utbildningar uppvisar ett resultat för 2013 som är på samma höga nivå som tidigare år. Nio av tio examinerade har ett arbete ett år efter avslutad utbildning, och drygt sex av tio har ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen. En stor andel (63 procent) har ett arbete innan de påbörjar utbildningen, men betydligt färre av dessa återgår till samma arbetsgivare efter avslutad utbildning. Det skulle kunna tyda på att de examinerade har fått ett arbete där deras nya kompetens bättre kommer till användning. Det är emellertid svårt att särskilja vilken effekt utbildningen har jämfört med andra faktorer, och enligt regeringen bör resultatet därför tolkas med viss försiktighet.

En skillnad jämfört med föregående års resultat är att fler arbetar hos den arbetsgivare hos vilken de deltog i lärande i arbete (LIA) under utbildningen. Enligt regeringen visar detta att kontakterna med arbetslivet under utbildningen har betydelse för möjligheten att få ett arbete. Det finns dock skillnader mellan utbildningsområdena både vad gäller andelen i arbete och arbete som stämmer överens med utbildningen som fortsatt behöver analyseras. Det gäller även skillnader mellan regioner och skillnader mellan män och kvinnor där vissa traditionella könsmonster skymtar.

Uppdrag om registerbaserad kartläggning av studerande vid yrkeshögskolan

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) fick i början av 2014 i uppdrag av den förra regeringen att göra en registerbaserad kartläggning av studerande vid yrkeshögskolan. IFAU ska beskriva de studerande med avseende på kön, ålder och högsta tidigare utbildning samt analysera om det finns skillnader mellan dem som har antagits till yrkeshögskolan och fullföljt utbildningen med avlagd examen och dem som inte har fullföljt utbildningen. De studerandes sysselsättning och inkomster före, under och efter utbildningen ska särskilt belysas. Vidare ska IFAU redovisa hur stor andel av dem som fullföljer utbildningen som därefter arbetar inom det eller de yrken som deras utbildning syftat till. Uppdraget (U2014/541/GV) ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 17 augusti 2015.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att yrkeshögskolan visar goda resultat. Nio av tio examinerade har ett arbete ett år efter avslutad utbildning, och drygt sex av tio har ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen. Utskottet finner detta glädjande. Yrkeshögskolan spelar en central roll för att tillgodose de behov av kvalificerad arbetskraft som finns inom arbetslivet. Samtidigt behöver verksamheten enligt utskottet fortlöpande ses över och vidareutvecklas.

Yrkeshögskolan och Myndigheten för yrkeshögskolan inrättades den 1 juli 2009. Förutsättningarna för verksamheten har sedan dess ändrats i olika avseenden. Statskontoret utförde och redovisade på den förra regeringens uppdrag 2012 en myndighetsanalys av Myndigheten för yrkeshögskolan där olika utvecklingsområden identifierades (2012:29). Analysen pekar på behov av ställningstaganden och förtydliganden av målen för, styrningen av och intentionerna med myndighetens olika verksamheter.

Regeringen anser att den kortsiktighet som har präglat yrkeshögskolan med en ständig omprövning av utbildningsutbudet skapat osäkerhet om utbildningarnas framtid. Det har enligt regeringen gjort det svårt för studerande som vill planera sin yrkeskarriär och för arbetslivet som behöver mer långsiktiga förutsättningar. Vissa utbildningar är konstant efterfrågade, och där arbetslivet och dess branschföreträdare ser mer långsiktiga behov måste enligt regeringen utbildningar få mer kontinuitet och stabilitet. Regeringen avser att återkomma i frågan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 178). Utskottet delar regeringens uppfattning att det behövs ökad kontinuitet i de utbildningar som har stark efterfrågan.

Behovet av fortsatta utvecklingsinsatser har lett till att det har gjorts en översyn av yrkeshögskolans uppgifter och organisation inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet, U 2013:G). Uppdraget har i huvudsak bestått i att utreda och lämna förslag om bl.a. hur behoven av kontinuitet och mer långsiktiga utbildningsbehov ska tillgodoses, hur förutsättningarna att tillgodose såväl nationella som regionala behov av likvärdiga yrkesutbildningar kan utvecklas, hur högre träffsäkerhet ska kunna uppnås när det gäller utbildningarna och arbetslivets behov, särskilt i fråga om bristyrken, och en effektivare ansöknings- och beslutsprocess när det gäller anordnarna. Uppdraget redovisades den 1 oktober 2014. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Här kan även nämnas det uppdrag som IFAU fått att göra en registerbaserad kartläggning av studerande vid yrkeshögskolan. Genom en registerbaserad kartläggning av de studerande vid yrkeshögskolan kan kunskapen om de studerande och utbildningens koppling till arbetsmarknaden öka.

Utskottet ser inte skäl att föregripa det pågående beredningsarbetet och IFAU:s pågående uppdrag och avstyrker därför motionerna 2014/15:1146 (S), 2014/15:2457 (C) yrkande 17, 2014/15:2565 (C) yrkande 13 och 2014/15:2823 (S).

Särskilda utbildningar inom yrkeshögskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att inrätta särskilda yrkesutbildningar m.m.

Motionerna

I motion 2014/15:946 av Krister Örnfjäder (S) anförs att samtliga utbildningar vid Capellagården bör omfattas av samma regelverk. Vissa utbildningar på Capellagården kommer enligt motionären att omfattas av den nya förordningen (2013:871) om konst- och kulturutbildningar i stället för regelverket för yrkeshögskoleutbildningar.

I kommittémotion 2014/15:1125 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 6 framförs att det behövs satsningar på utbildningar som är kopplade till gruvnäringen, bl.a. yrkeshögskoleutbildningar. Man bör därför stärka utbildningsinsatserna för att möta behovet och öka antalet utbildningsplatser med inriktning mot gruv- och mineralverksamhet.

I motion 2014/15:1512 av Anna Hagwall (SD) yrkande 3 anförs att det behövs fler yrkeshögskoleutbildningar som kan svara mot handelns behov av expertkompetens.

I motion 2014/15:796 av Emma Carlsson Löfdahl (FP) framhålls behovet av att införa en formell städutbildning, vilket enligt motionären skulle kunna leda till förbättrad yrkesstolthet och att fler söker sig till yrket.

Bakgrund och gällande rätt

Konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningar är en ny eftergymnasial utbildningsform i Sverige som regleras i förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. De första utbildningarna startar hösten 2015. Myndigheten för yrkeshögskolan är tillsynsmyndighet för och fördelar statsbidraget till konst- och kulturutbildningarna.

Utbildningarna ska förbereda för vidare studier på konstnärliga högskolor, leda till ett yrke inom det konstnärliga eller kulturella området eller bidra till att bevara eller utveckla kulturarvet. Utbildningarna är fristående men kan få statsbidrag och ge de studerande rätt till statligt studiestöd.

Konst- och kulturutbildningarna introduceras i samband med att utbildningsformen kompletterande utbildningar upphör. Många före detta kompletterande utbildningar kommer att drivas vidare som konst- och kulturutbildningar i stället.

Förutsättningarna för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan

Bestämmelser om förutsättningarna för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan finns i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Det krävs bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Det framgår också att Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid (1 kap. 3 och 4 §§ förordningen [2009:130] om yrkeshögskolan).

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om att inrätta specifika yrkeshögskoleutbildningar kan utskottet konstatera att utbildningsanordnare enligt gällande ordning ska skicka in ansökningar till Myndigheten för yrkeshögskolan som i sin tur gör en bedömning utifrån bl.a. arbetsmarknadens behov av den utbildning som föreslås. Vissa utbildningar kan komma att omfattas av det nya regelverket för konst- och kulturutbildningar. Yrkanden om inrättande av olika utbildningar är sålunda inte frågor för riksdagen. Därmed avstyrks motionerna 2014/15:796 (FP), 2014/15:946 (S), 2014/15:1125 (SD) yrkande 6 och 2014/15:1512 (SD) yrkande 3.

Eftergymnasial utbildning för särskoleelever

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om eftergymnasial utbildning för särskoleelever.

Jämför reservation 2 (M, C, FP, KD).

Motionen

I motion 2014/15:549 av Per Lodenius (C) understryks behovet av att ta fram regelverk som ger den som gått i särskola möjlighet att studera på högskola och yrkeshögskola liksom på andra eftergymnasiala utbildningar. Den som har gått gymnasiesärskola borde ha samma möjligheter till eftergymnasiala studier som andra elever men har enligt motionären inte det i dag. Flera projekt och utbildningar försöker hitta modeller för en eftergymnasial utbildning för den som har gått särskola. Många goda exempel finns, men det behövs enligt motionären permanenta lösningar.

Bakgrund och gällande rätt

Regler om gymnasiesärskolan finns i 18 kap. och 19 kap. skollagen och i gymnasieförordningen (2010:2039). Av 18 kap. 2 § skollagen följer bl.a. att gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 19 kap. 2 § skollagen följer bl.a. att det finns åtta nationella program i gymnasiesärskolan, varav sju är yrkesinriktade, och dessutom finns det estetiska programmet.

I förarbetena till skollagens reglering av gymnasiesärskolan sägs bl.a. att utbildningen i gymnasiesärskolan främst bör bedrivas som yrkesinriktade program. Det är viktigt att eleverna får en utbildning som ger dem förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Inget av programmen i gymnasiesärskolan leder till grundläggande högskolebehörighet. Fortsatta studier kan däremot bedrivas inom t.ex. folkbildningen, yrkeshögskolan eller särskild utbildning för vuxna (prop. 2011/12:50 s. 53).

Studier vid folkhögskola¹

Det finns ca 150 folkhögskolor runt om i landet. Folkhögskolan är en studieform för vuxna med en nedre åldersgräns på 18 år för de allmänna kurserna. Den allmänna kursen, som kan ge behörighet till högskolestudier, är en viktig del av verksamheten och finns på samtliga folkhögskolor. Folkhögskolorna har kurser på olika nivåer och med olika inriktningar. De långa kurserna varar från en termin upp till ett eller flera år. All undervisning är avgiftsfri, och statligt studiestöd kan sökas.

Den frihet som folkhögskolorna har att utforma sina kurser utifrån skolans speciella inriktning och profil ger stora möjligheter för kursdeltagarna att påverka studiernas inriktning och innehåll efter förkunskaper, intressen och behov. Folkhögskolorna har goda möjligheter att anpassa utbildningen till olika målgrupper. En målgrupp är personer med funktionsnedsättning, som utgör en förhållandevis stor andel av folkhögskolans elever. Folkhögskolan har även en lång tradition av samarbete med funktionshindersorganisationer, som i vissa fall även är huvudmän för folkhögskolor. Flera skolor har utvecklat verksamhet anpassad till deltagare med specifika funktionsnedsättningar medan andra skolor har blandade grupper av deltagare med olika funktionsnedsättningar. Personer med funktionsnedsättning, inklusive dyslexi, utgjorde 31 procent av deltagarna i den allmänna kursen höstterminen 2013, och på de särskilda kurserna uppgick motsvarande andel till 13 procent.

För att öka förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att kunna delta och genomföra sina studier vid folkhögskolan fördelar Specialpedagogiska skolmyndigheten statsbidrag för särskilt utbildningsstöd till folkhögskolor.

---

¹ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 209 f. och Fakta om folkbildningen 2014, Folkbildningsrådet.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan är sedan april 2012 en av de strategiska myndigheterna i arbetet med den nationella funktionshinderspolitiken. Utifrån områdena ökad fysisk tillgänglighet, it-politiken och utbildningspolitiken ska myndigheten genomföra insatser fram till 2016.

Myndigheten för yrkeshögskolan fick i regleringsbrevet för 2012 i uppdrag att förbereda och genomföra ett pilotprojekt med start hösten 2012 för att förbättra tillgängligheten till yrkeshögskoleutbildningar för personer med funktionsnedsättning. En redovisning av pilotprojektets verksamhet och utfall ska lämnas årligen i samband med myndighetens årsredovisning.

Av Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning för 2014 framgår bl.a. att de fem yrkeshögskoleutbildningar som ingår i pilotprojektet under 2014 avslutat sin första omgång och i två fall även den andra omgången. I oktober 2015 ska alla utbildningar vara avslutade.

Myndigheten har bl.a. tagit del av studerandes utsagor där de framfört att dessa utbildningar har varit avgörande för att våga söka sig till eftergymnasiala studier. Myndigheten beslutade därför på eget initiativ att bevilja ytterligare utbildningar i enlighet med projektets specifika ramar. I början av 2014 beviljades därför åtta utbildningar att ingå i yrkeshögskolan som yrkeshögskoleutbildning med möjlighet till utökad stöd. Av dessa åtta var fyra utbildningar som även ingår i pilotprojektet.

Myndigheten planerar att göra en uppföljning av pilotprojektets genomförande och utfall under våren 2016. Då är alla omgångar i pilotprojektet avslutade, och myndigheten kan följa upp om de studerande har kommit i arbete och om arbetet överensstämmer med utbildningens inriktning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar inledningsvis att de nationella programmen i gymnasiesärskolan i huvudsak är yrkesförberedande. Fortsatta studier för gymnasiesärskoleelever kan emellertid bedrivas inom t.ex. folkbildningen, yrkeshögskola eller särskild utbildning för vuxna (särvux). Utskottet är i likhet med motionären angeläget om att möjligheterna till eftergymnasial utbildning för särskoleelever ska vara goda. Utskottet noterar vidare att motionären framhåller att flera projekt och utbildningar försöker hitta modeller för en eftergymnasial utbildning för den som gått gymnasiesärskola, vilket utskottet välkomnar.

Som framgår ovan kan fortsatta studier för gymnasiesärskoleelever bedrivas inom bl.a. folkbildningen. Här har de studerande möjlighet att t.ex. skaffa sig behörighet till högskolestudier.

Utskottet vill vidare i sammanhanget också lyfta fram Myndigheten för yrkeshögskolans arbete och det pilotprojekt som myndigheten driver om förbättrad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inom yrkeshögskoleutbildningen.

Utskottet avser att noga följa utvecklingen av möjligheterna till eftergymnasial utbildning för elever som gått gymnasiesärskola.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2014/15:549 (C).

Validering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om validering.

Motionerna

I motion 2014/15:2059 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) anföras att möjligheterna att validera flera utbildningar och yrkeserfarenheter bör ses över så att det enklare går att komplettera med utbildning enligt arbetsmarknadens behov.

I motion 2014/15:373 av Lotta Finstorp (M) framförs att en översyn bör göras av valideringsområdet för att säkerställa att utbildningar från andra länder kan valideras på ett snabbt och rättssäkert sätt. Detta är enligt motionären särskilt viktigt för att flera yrkesområden har arbetskraftsbrist.

I motion 2014/15:2425 av Robert Halef (KD) yrkande 1 anföras att en validering av nyanlända invandrades och flyktingars utländska diplom bör gå fortlare för att underlätta inträdet i arbetslivet. I yrkande 2 begärs att validering av språktester för olika yrkeskategorier, t.ex. läkare, ska erbjudas löpande under året för att påskynda inträdet i arbetslivet. Med en tidig validering i kombination med yrkespraktik kommer enligt motionären fler att få jobb och bidra till samhällsutvecklingen.

Bakgrund och gällande rätt

Med validering brukar man mena en kartläggning och bedömning av en individs kompetens och kvalifikationer, oavsett hur, var eller när de har förvärvats – i det formella utbildningssystemet eller på annat sätt, inom Sverige eller utomlands.

Inom flera myndigheter utvecklas och används olika metoder och system för att validera individers reella kompetenser.

Inom den kommunala vuxenutbildningen kan elever få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Validering inom vuxenutbildningens samtliga tre skolformer får ske inom ramen för alla kurser och ska utgå från elevens förutsättningar och behov (2 kap. 8 § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna (särvux) kan validering genomföras inom ramen för en orienteringskurs eller en nationell kurs. För utbildning i svenska för invandrare (sfi) kan validering genomföras inom ramen för en nationell kurs.

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för att samordna och stödja en nationell struktur för validering samt i samverkan med berörda myndigheter

främja utbildningsväsendets och branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas (6 § förordningen [2011:1162] med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan). Myndigheten ansvarar även för webbplatsen valideringsinfo.se där viss information om validering finns samlad.

Universitets- och högskolerådet har i uppdrag att bedöma utländska utbildningar på gymnasial nivå och eftergymnasial nivå (4 § förordningen [2012:811] med instruktion för Universitets- och högskolerådet). I detta arbete samarbetar myndigheten med såväl Myndigheten för yrkeshögskolan som Skolverket. Det innebär att rådet gör bedömningar av utländska gymnasiebetyg, avslutade utländska utbildningar inom högre utbildning och eftergymnasial utbildning som inte motsvarar utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434). Myndigheten är vidare enligt 5 § förordningen med instruktion för Universitets- och högskolerådet kontaktpunkt för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Inom universitet och högskolor som staten är huvudman för kan validering av reell kompetens ske såväl inför antagning till en utbildning, dvs. en bedömning av om den sökande uppfyller behörighetskraven, som när en person redan är antagen till en utbildning. I det senare fallet görs en bedömning om studenten kan få tillgodoräkna sig tidigare utbildning samt kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.

Socialstyrelsen har i uppdrag att bedöma kompetenser och färdigheter för reglerade yrken inom hälso- och sjukvård.

Arbetsförmedlingen erbjuder insatser för bedömning av individers reella kompetens. Validering och bedömning görs också med hjälp av de valideringsmodeller som olika branscher har utvecklat. Bakgrunden är att Sverige har en avreglerad arbetsmarknad, vilket innebär att valideringen av reell kompetens utifrån olika yrkens kompetenskrav ofta sker med stöd av modeller som branscherna själva utvecklar. Arbetsförmedlingen upphandlar valideringsinsatser enligt dessa branschmodeller för arbetssökande om det bedöms arbetsmarknadspolitiskt motiverat.

Pågående uppdrag

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har gett en utredare i uppdrag att kartlägga de valideringsinsatser som finns inom arbetsmarknads- och utbildningssektorn och bl.a. föreslå hur valideringssystem som är lättare att överblicka för individen än dagens system ska utformas (U2014/3014/SAM).

Utredarens förslag ska syfta till att skapa en effektivare användning av befintliga resurser för att möjliggöra att fler individer, såväl inrikes som utrikes födda, ska kunna få sin reella kompetens validerad. I uppdraget ingår även att beakta Europeiska rådets rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande. Sverige har ställt sig bakom rekommendationen som po-

ängterar vikten av väl fungerande system för validering för att stärka människors möjligheter till livslångt lärande, förbättra anställningsbarheten och öka rörligheten på arbetsmarknaden. Regeringen avser att med utgångspunkt i detta arbete införa ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering. Uppdraget ska redovisas den 1 april 2015.

Myndighetsuppdrag

Av Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev för 2015 framgår att myndigheten fått ett nytt uppdrag att ta fram stödmaterial om behörighet, urval och antagning när det gäller yrkeshögskolan. Stödmaterialiet ska ge utbildningsanordnaren vägledning och stöd i syfte att öka individens rättssäkerhet i antagningsprocessen. Det bör av stödmaterialiet särskilt framgå hur reell kompetens ska vägas in i behörighetsprövningen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 juni 2015.

Ett annat uppdrag till Myndigheten för yrkeshögskolan är att myndigheten ska stimulera utbildningsanordnare att utifrån ett mångfaldsperspektiv bredda rekryteringen av sökande till yrkeshögskolan. I arbetet ingår att särskilt uppmärksamma den möjlighet som finns enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan att anta en sökande på grundval av reell kompetens. Myndigheten ska redovisa hur arbetet fortskrider i en delrapport till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 17 augusti 2015. Uppdraget ska redovisas i sin helhet i årsredovisningen för 2016.

EU:s rekommendation om validering

Inom EU ses validering som ett centralt verktyg för att stärka människors möjligheter till ett livslångt lärande, förbättra anställningsbarheten och öka rörligheten på arbetsmarknaden. Som ett led i detta arbete beslutade Europeiska rådet i december 2012 en rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (2012/C 398/01). Sverige står bakom rekommendationen som förväntas vara genomförd senast 2018. I rekommendationen har rådet slagit fast principer som medlemsstaterna ska tillämpa när så är lämpligt. Medlemsstaterna får prioritera områden i enlighet med sina egna behov.

De principer som anges är bl.a. att

- information och vägledning om nyttan med och möjligheten till validering ska vara tillgängliga för individer och organisationer
- validering ska riktas till arbetslösa och de som riskerar arbetslöshet eftersom validering kan öka deras deltagande i livslångt lärande och tillträde till arbetsmarknaden; arbetslösa och dem som riskerar arbetslöshet ska inom skälig tid, helst sex månader, få sina kunskaper, kompetenser och färdigheter granskade
- den personal som arbetar med valideringsprocessen i alla relevanta sektorer ska få möjlighet att utveckla sin yrkeskompetens

- alla relevanta intressenters deltagande i utveckling och genomförande av de principer som avses i rekommendationen ska främjas, däribland arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och nationella organ som befattar sig med yrkeskvalifikationer
- det finns tydliga åtgärder för kvalitetssäkring som följer befintliga kvalitetssäkringsramar och stöder pålitliga, giltiga och trovärdiga bedömningsmetoder och bedömningsverktyg
- utbildningsanordnare bör underlätta inträde till formell utbildning på grundval av läranderesultat som förvärvats i icke-formella och informella miljöer
- validering ska kopplas till den nationella referensramen för kvalifikationer.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att validering är ett allt viktigare inslag i dagens samhälle. För individen kan valideringen bidra till att erfarenheter och kompetens synliggörs och dokumenteras. Valideringen kan också ge ökat tillträde till arbetsmarknad eller studier, inte minst för nyanlända. För utbildningsanordnaren kan god kännedom om den enskildes befintliga kunskaper och kompetens, behov och förutsättningar innebära att en mer individuellt utformad utbildning kan erbjudas, vilket också i förlängningen innebär att utbildningstiden kan förkortas. Detta sammantaget är också till gagn för samhället i stort eftersom såväl utbildningstid som kostnader kan minska.

En effektivare validering är en del i regeringens aviserade reformpaket för nyanländas etablering i Sverige (Regeringskansliet, pressmeddelande den 22 februari 2015).

Som framgår ovan har en utredare i uppdrag att kartlägga de valideringsinsatser som finns inom arbetsmarknads- och utbildningssektorn och bl.a. föreslå hur valideringssystem som är lättare att överblicka för individen än dagens system ska utformas (U2014/3014/SAM). Uppdraget ska redovisas den 1 april 2015.

Vidare har Myndigheten för yrkeshögskolan pågående regeringsuppdrag om validering.

Utskottet ser inte skäl att föregripa det pågående utredningsarbetet och pågående myndighetsuppdrag inom valideringsområdet och avstyrker därmed motionerna 2014/15:373 (M), 2014/15:2059 (S) och 2014/15:2425 (KD) yrkandena 1 och 2.

Reservationer

1. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 2 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 17 och

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13 och

avslår motionerna

2014/15:1146 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S) och

2014/15:2823 av Suzanne Svensson m.fl. (S).

Ställningstagande

Centerpartiet och alliansregeringen har gjort stora satsningar på yrkeshögskoleutbildningar. Yrkeshögskolor är goda exempel på utbildningar som utvecklas i samverkan med näringslivet. Företag, tillsammans med utbildningsanordnare, anordnar utbildningar som ger företagen utbildad arbetskraft med den efterfrågade kompetensen medan deltagarna får en utbildning som i hög grad leder till arbete. Det regionala inflytandet över yrkeshögskoleutbildningarna bör förstärkas. En ökad flexibilitet i fråga om längden på yrkeshögskoleutbildningarna är viktig, både ur studenternas och arbetsgivarnas perspektiv. Yrkeshögskoleutbildningarna bör byggas ut ytterligare, och det bör också bli lättare att ansöka om och bli beviljad möjlighet att bedriva yrkeshögskoleutbildning. Allt detta gör sammantaget att en översyn av regelverket för yrkeshögskolan är nödvändig.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

2. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever, punkt 4 (M, C, FP, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M), Annika Eclund (KD), Kristina Yngwe (C) och Roger Haddad (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:549 av Per Lodenius (C).

Ställningstagande

Den som har gått i gymnasiesärskola borde ha samma möjligheter till eftergymnasiala studier som andra elever men har det inte i dag.

Flera projekt och utbildningar försöker hitta modeller för en eftergymnasial utbildning för den som gått i särskola. Många goda exempel finns på flera håll i landet. Men det behövs permanenta lösningar, där särskola inte innebär ett hinder för studier efter gymnasiet. Vi anser därför att det bör tas fram regelverk som ger möjlighet för den som gått i särskola att studera på högskola och yrkeshögskola liksom på andra eftergymnasiala utbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande om betänkandet Vuxenutbildning (S,MP,V)

Lena Hallengren (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Jabar Amin (MP), Gunilla Svantorp (S), Daniel Riazat (V) och Roza Güclü Hedin (S) anför:

Vi vill med ett särskilt yttrande framföra följande:

Utbildnings- och kunskapslyftsfrågor är avgörande för enskilda individers ställning på arbetsmarknaden och för samhällets fortsatta välbefinnande. För att ett livslångt lärande ska vara en realitet krävs satsningar inom vuxenutbildningen.

Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för 2015 (utgiftsområde 16), i överenskommelse med Vänsterpartiet, en rad kraftfulla satsningar som rör vuxenutbildningen.

I regeringens budgetförslag fanns ett nytt kunskapslyft i syfte att ge vuxna ytterligare möjligheter till utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå. Kunskapslyftet är en satsning på permanenta och stadigvarande platser inom högskola, yrkeshögskola och folkhögskola samt både allmänna ämnen och yrkesämnen inom kommunal vuxenutbildning.

Genom dessa stora satsningar skulle det ha varit möjligt att skapa förutsättningar för att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten och den långtidsarbetslöshet som drabbat många människor. Ett kunskapslyft som tar sikte på att ge personer utbildning som svarar mot arbetsmarknadens behov skulle ha varit av avgörande betydelse för att fler ska ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden.

Komvux och yrkesvux tillhandahåller utbildning som är av yttersta vikt för att ge människor en ingång på arbetsmarknaden. För att bidra till en ökad volym av utbildningsplatser i komvux och yrkesvux föreslog vi ett starkt ökat stöd till platser inom vuxenutbildningen.

Yrkeshögskoleutbildningar leder i mycket hög utsträckning till arbete och underlättar företagsetableringar inom specifika områden. I regeringens budgetförslag prioriterades en utbyggnad av antalet studieplatser inom yrkeshögskolan.

Dessa förslag föll emellertid i riksdagens behandling av budgeten för 2015. Riksdagen beslutade i stället om en budget som har sin grund i Alliansens förslag i budgetmotion 2014/15:2839 av Tomas Tobé m.fl. (M, FP, C, KD). Alliansens budget saknade ambitioner vad gäller kunskapslyft och vuxnas lärande. Vi vill därför särskilt framhålla att vi under valperioden avser att återkomma med förslag som återspeglar vår inriktning på utbildningspolitiken.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:373 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om validering av utbildningar från andra länder.

2014/15:549 av Per Lodenius (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram regelverk som ger möjlighet för den som gått i särskola att studera på högskola och yrkeshögskola liksom på andra eftergymnasiala utbildningar.

2014/15:796 av Emma Carlsson Löfdahl (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa en formell städutbildning.

2014/15:810 av Anders Åkesson och Lena Ek (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett system där regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas.

2014/15:946 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att Capellagårdens utbildningar inordnas under samma förordning vad gäller yrkesutbildningar.

2014/15:1125 av Josef Fransson m.fl. (SD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplat till gruvnäringens behov.

2014/15:1146 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om yrkeshögskolan.

2014/15:1197 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av vuxenutbildning.

2014/15:1512 av Anna Hagwall (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Myndigheten för yrkeshögskolan måste ge anslag till fler utbildningar med fokus på handelns behov av expertkompetens.

2014/15:2059 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att validera fler utbildningar och yrkeserfarenheter så att det enklare går att komplettera med utbildning enligt arbetsmarknadens behov.

2014/15:2065 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildningens betydelse för framtidens jobb i Västsverige.

2014/15:2160 av Berit Högman m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildningens betydelse för framtidens jobb i Värmland.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildningens betydelse för att bryta traditionella könsmonster vid yrkesval.

2014/15:2260 av Åsa Westlund m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beakta behovet av utbildningsinsatser för en växande Stockholmsregion.

2014/15:2425 av Robert Halef (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en validering av nyanlända invandrades och flyktingars utländska diplom bör gå fortare i syfte att underlätta inträdet i arbetslivet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en validering av språktester för olika yrkeskategorier, t.ex. läkare, bör ske varannan månad i stället för att vara begränsad till två gånger per år.

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta att utveckla yrkeshögskoleutbildningarna.

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att landets yrkeshögskoleutbildningar ska fortsätta att utvecklas.

2014/15:2823 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler platser i yrkeshögskoleutbildning.